

ТОВАРОЗНАВСТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ В СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ

Васюта Вікторія Борисівна,

к.т.н., доцент

Мосієнко Дарина Володимирівна,

студентка

Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
м. Полтава, Україна

Вступ. /Introduction. У сучасних ринкових умовах, що характеризуються високим рівнем конкуренції, динамічними змінами споживчих уподобань та зростанням вимог до якості й безпечності продукції, особливого значення набуває товарознавство як наукова та навчальна дисципліна. Саме товарознавство формує системний підхід до вивчення споживчих властивостей товарів, методів оцінювання їх якості, умов зберігання, транспортування та реалізації. У контексті євроінтеграційних процесів та гармонізації національних стандартів із міжнародними вимогами роль товарознавства суттєво зростає, оскільки воно забезпечує відповідність продукції нормативним документам, технічним регламентам і очікуванням споживачів.

Товарознавство виступає важливим інструментом підвищення конкурентоспроможності продукції, адже якість товару є ключовим фактором формування його ринкової вартості, споживчої привабливості та лояльності покупців. У сучасній економіці якість розглядається не лише як сукупність технічних характеристик, а як комплексна категорія, що охоплює функціональні, естетичні, екологічні та соціальні параметри. Саме товарознавчий підхід дозволяє комплексно оцінювати ці параметри та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Мета роботи. /Aim. Метою даної роботи є обґрунтування ролі

товарознавства як ефективного інструменту забезпечення якості та підвищення конкурентоспроможності продукції в сучасних ринкових умовах, а також визначення його значення в системі підготовки фахівців економічного та маркетингового профілю.

Матеріали та методи. /Materials and methods. Методологічною основою дослідження є фундаментальні положення економічної теорії, теорії якості, товарознавства та конкурентоспроможності продукції. Інформаційною базою дослідження слугували наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з проблем товарознавства, стандартизації та управління якістю, а також матеріали освітніх програм і навчальних дисциплін економічного спрямування.

Результати та обговорення. /Results and discussion. У ході дослідження встановлено, що товарознавство виконує системоутворюючу роль у процесі забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції, поєднуючи теоретичні знання про властивості товарів із практичними методами їх оцінювання. Товарознавчий підхід ґрунтується на комплексному аналізі споживчих властивостей продукції, до яких належать функціональні, ергономічні, естетичні, екологічні та показники безпечності. Саме комплексність оцінювання дозволяє сформулювати об'єктивне уявлення про якість товару та його відповідність очікуванням споживачів.

Результати аналізу наукових джерел свідчать, що в умовах насиченого ринку та зростання кількості аналогічних товарів якість стає ключовим чинником диференціації продукції. У цьому контексті товарознавство виступає інструментом виявлення конкурентних переваг товару, що базуються не лише на цінових характеристиках, а й на споживчій цінності, надійності та відповідності нормативним вимогам. Застосування товарознавчих методів дає змогу підприємствам оперативно реагувати на зміни ринкового середовища та адаптувати асортимент до потреб цільової аудиторії.

Особливу роль товарознавство відіграє у забезпеченні відповідності продукції вимогам стандартизації та технічного регулювання. Товарознавчий аналіз дозволяє оцінити відповідність товарів чинним стандартам, технічним

регламентам та нормативно-правовим актам, що є передумовою допуску продукції до ринку та формування довіри з боку споживачів. Таким чином, товарознавство виступає інструментом мінімізації ризиків реалізації неякісної або небезпечної продукції.

Товарознавство тісно пов'язане з маркетинговою та логістичною діяльністю підприємства. Дані товарознавчих досліджень використовуються під час формування товарної політики, управління асортиментом, визначення рівня якості та позиціонування продукції на ринку. Це підтверджує міждисциплінарний характер товарознавства та його значення для прийняття стратегічних управлінських рішень.

В освітньому аспекті результати дослідження свідчать, що дисципліна «Товарознавство» забезпечує формування у здобувачів освіти ключових професійних компетентностей, зокрема здатності аналізувати якість товарів, оцінювати їх конкурентоспроможність, працювати з нормативною документацією та застосовувати отримані знання у практичній діяльності. Це підвищує рівень готовності випускників до роботи в умовах сучасного ринку та сприяє їх професійній адаптації.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що товарознавство є не лише теоретичною дисципліною, а й практичним інструментом забезпечення якості продукції, формування конкурентних переваг та підвищення ефективності діяльності підприємств у сучасних ринкових умовах.

Висновки. /Conclusions. Отже, товарознавство є важливим інструментом забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції в сучасних ринкових умовах. Його застосування дозволяє комплексно оцінювати споживчі властивості товарів, забезпечувати їх відповідність нормативним вимогам та формувати стійкі конкурентні переваги підприємств. Водночас товарознавство відіграє ключову роль у системі професійної підготовки фахівців, забезпечуючи інтеграцію теоретичних знань і практичних навичок. Подальший розвиток товарознавства має бути спрямований на врахування інноваційних тенденцій, цифровізації процесів оцінювання якості та вимог сталого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бабух, І. Ключові системні проблеми формування та розвитку сучасного товарознавства як науки. *Економіка і регіон*. 2025. №2 (97), С.28-34. DOI: 10.26906/EiR.2025.2(97).3784
2. Чернега І. І., Уланчук В. С., Соколюк С. Ю. Жарун О. В. Розвиток товарознавства в сучасних умовах. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 2 (8). С. 60–69. DOI: [https://doi.org/-10.52058/2786-6300-2023-2\(8\)-60-69](https://doi.org/-10.52058/2786-6300-2023-2(8)-60-69)
3. Завадських Г. М. Основні напрямки і проблеми розвитку сучасного товарознавства. *Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного*. 2024. № 1 (50). С. 101–111.